

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono,

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
*mandè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis undecimâ
Martii anni M. DCC. XXXIV.*

M. JOANNE-BAPTISTA BOYER,
Regis Consiliario, & in Senatu Parisiensi Medico
ordinario, Doctore Medico, Præside.

An Fistula ani sectio Chirurgica?

I.

NI Fistulam, priscis temporibus, ægri præ pudore quasi
malum turpe celabant taciti, nec medelam expos-
tare audebant, verum sæculo proximè elapso, post-
quam Ludovicus Magnus ani Fistulâ tentatus est, non
erubuere affligi eo morbo, qui tunc Regius appellari
cepit, exinde percelebris innotuit, qui antea fuerat obscurus. Non
ideo existimes antiquis Medicis ignotum fuisse. Princeps Hippo-
crates, Celsus & alii non solum ætiologiam Fistularum, differen-

A

tias, causas, symptomata & signa, sed & therapeiam tradiderunt.

Fistulæ in genere abscessus & ulcera prodromos semper habent. Abscessus est puris vel materiæ purulentæ in aliquâ corporis parte collectio: ibi coacervatur & concluditur nullâ patente viâ quâ possit eliminari, ulcus nihil aliud est quàm abscessus patens & materiæ purulentæ intus contentæ, & continuò in ejus cavum stillantis erosionem vel arte tandem disruptus. Ab utroque differt Fistula suis propriis & essentialibus signis, nunquam in abscessu nec in ulcere occurrentibus. Hæc signa Fistulæ characteristica, sunt sinus & callus; sinus supponit cavitatem oblongam, unde primum Fistulæ nomen à similitudine instrumenti cujusdam Musici secundum longitudinem excavati sortitum est, callus verò alterum essentialem Fistulæ characterem constituit; ita ut nulla prorsus sit Fistula, quin hæc duo simul concurrant; sinus enim absque callo, callus absque sinu, ulcus modò sinuosum, modò callosum tantum efformaret. Ex his adumbratur Fistulæ in genere definitio, ulcus callosum & sinuosum, in quâcumque corporis parte suboritur, sive abscessui, sive ulceri aut vulneribus suppuratis, & quandoque malè curatis succedat. Corporis enim partes omnes afficit Fistula, illas præsertim quæ præ molliori & laxiori texturâ, motum sanguinis retardare, lymphæ progressum impedire, procliviores sunt, ut frequentius contingit in ano & in partibus vicinis & contiguis, quarum contextus laxior & valdè adiposus, sistendo sanguini aptissimus videtur, dum præsertim sanguis & lymphæ pristinæ fluiditatis dispendium passæ sunt, ut sit à prægressis quamplurimis morbis. An igitur Fistula ratione tantum partis affectæ à cæteris discrepat, estque ulcus in ano vel in confinio sinuosum & callosum quod nisi sectione Chirurgicâ, tutò feliciter & radicitus curaveris.

I I.

QUOT sunt modi quibus procedunt, & causæ à quibus producantur Fistulæ, sunt earum differentię seu divisiones, aliæ enim sunt simplices vel compositæ; completæ vel incompletæ, seu perviæ vel imperviæ, rectæ vel obliquæ, anfractuosæ vel cuniculosæ, superficiariæ vel profundæ; prout unicum vel plures sinus complectuntur, vel uno vel duobus foraminibus vel ostiis, modò extus in ano, modò intus in podice patent, unde in cæcas internas & cæcas externas divisio, vel simul extus & intus hiant, vel rectâ vel obliquâ viâ procedunt, vel plures anfractus cuniculosque agunt; vel ani ipsius marginem & confinia occupant; vel tandem altius

penetrant & plerumque pertingunt ad ossa quæ exinde sordidâ carie afficiuntur, & hæ insanabiles censi debent. A causâ producente & foyente, in venereas, scrophulosas & scorbuticas dividuntur, ut cæterarum Fistularum ita ani Fistulæ duæ agnoscuntur causæ; aliæ generales, aliæ particulares; ad generales reducuntur quæcumque abscessus & ulcera producere aptæ natæ sunt. Ad particulares verò referuntur ea omnia quæ sinus intrâ ulceris cavum cudere & callos in ejus circumferentiâ & in oris efformare valebunt, ansamque præbent indurationi & concretioni lymphæ; hæc est præcipua & proxima Fistularum causa, ut stagnatio & hærentia sanguinis in aliquâ parte corporis abscessuum & ulcerum causa est conjuncta, ita eadem erit causâ remota Fistularum; sanguis enim diutius in aliquâ parte hære nequit & stagnare, quin primò illa sanguinis portio communi fluenti commercio obsistens partem in quâ hæret pondere molesto exoneret, 2°. quin circumfluentis sanguinis ac lymphæ progredientis vasa coarctentur, liberque utriusque fluidi præpediatur motus; simulque augeatur renixus & pulsatio vasorum, & in eâ parte calor intendatur, 3°. quin vividius eâdem ratione subjectæ fibrillæ nerveæ feriantur, unde febrim, pulsationem, dolorem lancinantem (quæ vera sunt inflammationum signa) deducimus. Fluidum verò hærens majori vasorum, quibus circumcluditur, pulsatione subactum & solida simul attrita efformant materiem pultaceam, subalbidam, levem & æqualem quæ puris nomine insignitur: novæ illi materiæ si omnis denegetur exitus, vel si detur tam exiguus, ut quâ proportionem generatur foras amandari nequeat, necesse est feratur versus ea loca, in quibus minor est resistentia; quamobrem pus in Fistulâ semper afficit interstitia cellulosa quibus mediantibus corporis nostri partes inter se connectuntur, & membranas musculos obvelantes, vel pondere vel acredine ultro dilacerat, sic pus varios sibi cudit sinus & cuniculos agit; millenaque exedendo vasa, efficit vulnuscula, quorum margines stigiâ puris indole comburuntur & indurantur, unde calli. Patet ex dictis Fistulam propter comitem inflammationem, anî vulneribus suppuratis vel malè tractatis, dum videlicet quispiam relinquitur sinus intactus, succedere posse: item hæmorrhoidibus aliisque benè multis subortis in ano vel in confinio inflammationibus & tumoribus. Violenta quoque compressio à cannâ clysteris incautè nimis & temerè in anum immisâ, nimia fecum induratio, nimia quandoque penicillorum & turundarum copia, & durities

quibus imperitè replentur vulnera, præposterus seu nefandus concubitus, Fistulam importare possunt; à nimia vel parca ulceris supputatione etiam producitur; ubi enim deficit suppuratio, concrectiones & rugositates, si quæ sint, exsolvi nequeunt, imò in dies augentur & brevi in callos abeunt; à nimia verò supputatione novæ exulcerationes timendæ, quod tunc frequentiores deligationes & curas expostulat: uno verbo quæcumque summam vasorum sanguineorum distensionem ac lymphaticorum compressionem inducunt in ulcere (ita ut vasa nec obtemperare nec æqualiter distendi queant, ut decet ad regenerationem carnum) in albo causerum remotarum Fistulæ collocari debent.

III.

VARIA ani Fistulam comitantur symptomata, alia enim quasi Fistulæ prænuncia sunt, alia dum facta est atque confirmata prodeunt, Fistulæ prænuncia symptomata eadem sunt quæ phlegmonis, febris nimirum intensa, dolor lancinans & pulsatio in ano vel in confinio, cum earundem partium exitus quandoque renitentia, quæ symptomata non evanescent nisi peractâ supputatione; tunc papula quædam rubra ex quâ disrupa effluit materia purulenta, plerumque in ipso ano vel propè ipsum apparet. Sæpe sæpius nil ex his, sed abscessus intus in podicem dirumpitur; tunc ægri, ex eo quod nullum ampliùs persentiunt dolorem, decipiuntur. Undè fit ut per complures annos ani Fistulam patiantur inscii. Confirmatas Fistulas doloris expertes esse non erit mirum, cum ob callos quibus investiuntur ad schirri naturam propè modum accedant, sed materiæ purulentæ vel ichorosæ, inter deponendam alvum, effluxu teriti, Medicam opem expostulant; ægri conquærantur, ex eo autem puris effluxu arguitur Fistula hians in podice, seu cæca externa, quæ nullum exterius habet foramen, & ultro demonstrabitur si exterius aliqua ab explorante persentitur in ano renitentia; pus quod perpetuò stillat à Fistulâ imperfectum est, saniosum & ichorosum, ex eo quod calli debitam vasorum pulsationem, requisitamque solidorum priùs conquassatorum cum fluidis permixtionem, ut decet ad laudabilis puris generationem, impediunt: pus illud vel materia illa ichorosa sanguineorum vasorum quandoque subiens poros, horrores rigoresque, febris subsequituræ prodromos, secum invehit: tardos, ob rationes jam allatas, lentosque progressus agit Fistula, quia calli instar muniti sunt, & non exsolvuntur. Notandum interea Fistulas duplici

modo produci: vel fluxione subitanâ, vel tacitâ congestione & suppuratione; in primo casu prognosis debet institui felicior quàm in altero, tacitâ enim congestiones & suppurationes pravam liquorum diathesim, & vasorum inertiam demonstrant; non aliâ ratione proni sunt ad Fistulam valdè obesi quorum sanguis & lymphâ spissior est, & vasa debilia nimis, melancholici, atrabilarii, strumosi & scorbutici in quibus sanguis & lymphâ summâ donantur acredine. Fistula etiam recens minùs periculi portendit quàm inveterata, quia minor adest partium solidarum dilaceratio & vitia fluidorum faciliùs emendantur. Secundùm varias partes affectas diversa adhuc instituenda est prognosis; si enim ad vesicam usque ad ejus collum vel ad prostates & partes contiguas in utroque sexu pertingat, periculi est plena; quæ verò altius ascendit ultrâ recti sphincterem, curationem vix admittit; ob pravam succorum diathesim & vasorum atoniam; quæ senioribus accidit omnem prorsus curationem respuit. Nunquam spontè curantur Fistulæ, sinus etenim & calli, mutux partium subsidentiæ & æquali coalitui obstant, nullaque nisi ab horum excisione curatio expectanda est.

I V.

DUPLEX ani Fistulæ curatio: una interna, altera externa. Quo ad primam, diversâ ratione causæ foventis, adhibenda sunt remedia: si à viru venereo, antivenerea, id est frictiones mercuriales præmissis præmittendis; si à scorbutico, antiscorbutica; si à scrophulosa sanguinis diathesi; ad antiscrophulosa, varias scilicet antimonii præparationes & ad alia remedia quæ sanguinem & lympham demulcere valent, confugiendum est; si ab obstructionibus, aperientia & diluentia, præmissis semper generalibus remediis & purgantibus, in unum debent advocari, ut sectio Chirurgica felicitiùs deinde & tutiùs ex voto succedat. Hæc autem operatio omni tempore celebratur, modò præcesserit idonea præparatio, ita ut nihil ex pravâ humorum diathesi timendum supersit. Sic præparato & repurgato corpore, dicata instituaturs tenuis aliquot ante operationem diebus, & clysteres injiciantur, ut reliqua intestinorum saburra eliminetur. Frequentes item vitandæ sunt fecum egestionibus quæ irrigando & irritando, vulnere maximè nocerent, imò curationem in longum protraherent. Quò enim strictior est alvus in hoc casu, eò felicior breviorque curatio.

Sic porrò proceditur ad operationem, æger antrorsum reclinatur, distractis clunibus specillo explorandum, an Fistula completa

fit, nec-ne; si completa, doloris ac laboris compendium; si incompleta sit, reddenda est completa; quod quidem, in cœcâ internâ facile est, specillo tenuiore per Fistulæ fundum ad sinistræ digitum ano intruam vi adacto. Operosius verò in cœcâ externâ, quia finis Fistulæ latet extrorsum; cum tamen tumor, rubor, callus, fastigiata papula exterius sensibus obvia, locum designant quo cutis incidenda est, ut sinus inveniatur. Quod si ea defecerint indicia, immittendum in anum specillum recurvum, cujus crus brevius interno Fistulæ ostio suspensâ manu, sensim insinuandum, donec prominente apice, Fistulæ fundum, locum scilicet incisionis apertissimè demonstret; ubi semel hoc modo, naturâ vel arte completa reddita fuerit Fistula, in rectum dimitte specillum plumbeum vel argenteum, cujus extremum unum ex ano retractum cum altero in circuli formam conjungendum, deinde intercapedinem hoc annulo comprehensam transversim incide, simulque superflua labra forficibus reseca: callos excide: laterales sinus aperi: cuniculos, si qui sint destrue: transversas habenulas rescinde. Demùm complanetur ulcus & ita pateat ut ex omni dimensione ad simplicis ulceris conditionem redigatur, aptâque proclivitate puris emissio facilior evadat. Tunc pars linamento carpto sicco, vel vitello ovorum imbuto statim impleatur, pro primo, ut aiunt apparatus; quo remoto post viginti-quatuor horas plus minusve, penicillis digestivo communi illitis, vel solo, vel balzamo Arcæi æqualiter conjuncto curetur; & sic promoveatur per statutum tempus suppuratio; quâ absolutâ, id est, cum carnes rubræ granulosaque apparent, & nulla superest tensio nec in margine vulneris, nec in vicinis, detergatur fotu repetito aquarum Bellilucanarum, Baredginarum quæ sufficientes in hoc casu ad promovendam firmam cicatricem repertæ sunt. Prælaudatis aquis deficientibus, adhibeatur lexivium cinerum sarmentorum, vel decoctum plantarum quæ vulgò vulnerariæ vocantur. Aliundè eadem cautiones, eadem remedia in auxilium vocanda, quibus ulcera ad cicatricem adducuntur.

V.

MORBI seu acuti, seu chronici Fistulam ani persæpè procreant, febris enim acutorum comes motu intenso & calore fervido, sanguinem partibus suis volatilibus, serosis & balzamicis depauperat: unde reliquum intimiori unione coit in massam compactam; succo nerveo fermè defraudatam, & ejusdem succi secre-

tioni ineptam : aut si quid succi nervos irrorantis atque distendentis ex istâ, ut ita dicam, amurcâ secernitur, id eâ non pollet activitate quæ debitam firmitatem & tensionem partibus solidis conciliet ad circuitum sanguinis promovendum. Hinc sanguis & lymphâ in diversis partibus debilitatis, hærent & stagnant, eoque vividius partes eas afficiunt, quo hæc utraque labes extat intensior, sic acutos morbos Fistulæ subsequuntur ; non minùs chronici (quanquam febre ut plurimùm expertes) Fistulas producere valent ; hi vulgò originem trahunt ex vitiatâ digestionem quam lædunt, nimia ciborum ingurgitatio nimius potulentorum ferventium & spirituosorum usus, hæc omnia vel indole vel nimis aggravando stomachum debitæ coctioni imparem reddunt, exurgit inde chylus qui brevi sanguinem inficit.

Digestionem pariter lædunt violenta animi pathemata, ut mœror & tristitia, nimia animi contentiones, ad objectum aliquod affixæ, hinc cæteræ functiones suspenduntur, liquidum nerveum parcè admodùm secernitur, liquor gastricus motu & energiâ orbatus particulas alimentorum coquendorum imperfectè penetrat, bilis crassior parcâ quantitate infunditur, nec valet chylum perficere : iste malè elaboratus, crudus & indigestus suam indolem imprimit sanguini, qui propterea in dies depravatur, sic digestionum vitia sanguini communicantur, nec conjicere licet hæc subsequenter digestionibus emendari posse, sic sanguinis debito pabulo defraudati magis atque magis alterati morus lentescit, sic stagnans cruor generat obstructions præsertim in iis visceribus quæ digestionem magis famulantur, nec mirùm si, ut quotidianâ comprobatur experienciâ, melancholici, scorbutici, aliique bene multi qui hæmorrhoidibus & contumacibus hepatis obstructionibus tentantur, Fistulæ ani obnoxii sint.

Ni ocys succurratur Fistulæ ani, graves imò desperatos hæc provocat affectus, quales sunt emaciatio, marcor, febris lenta. Sanguis enim continuâ suppuratione, quamvis exiguâ, depauperatur, purulenta materies vasorum poros subeundo sanguini permiscetur, febrem hecticam parit, sanguinem dissolvit. His renatus æger symptomatis tandem sudoribus & diarrhæâ colliquativâ correptus, vitales auras relinquit.

Tot mala avertere si tibi sit animus, ubi primùm ani Fistula certis innouerit signis, ut superius dictum fuit, ad sectionem Chirurgicam confuge, hac solâ radicitus & feliciter Fistulam

curari datur; & si quæ in ano vitia, à decantatis quorundam agyrtarum vulnerariis, aliisve remediis curari contigit, hæc non Fistulæ, sed simplicia ani fuerunt ulcera.

Ergò Fistulæ ani sectio Chirurgica.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Claudius Brunet.</i>	<i>M. Ludovicus - Claudius Bourdelin, Scholarum Professor, & Regiæ Scientiarum Academia Socius..</i>	<i>M. Ludovicus Lemery, Medicus Regis ordinarius, Regiæque Scientiarum Academia Socius, & in Horto Regio Chymia Professor.</i>
<i>M. Ludovicus de Santeul.</i>	<i>M. Michaël - Ludovicus Vernage.</i>	<i>M. Petrus Le Tommelier..</i>
<i>M. Emmanuel-Mauritius Du Verney.</i>	<i>M. Joannes - Franciscus Leaulté, Chirurgia Gallico idiomate, Professor designatus.</i>	<i>M. Nicolans Andry, Antiquus Facultatis Decanus, Lector Regius & Rei Herbaria Professor.</i>

Proponēbat Parisiis JACOBUS-FRANC. VANDERMONDE,
Landracenus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1734.
à sextâ ad meridiem..